

Dyslexieprotocol Avicenna College

Laatst bijgewerkt op 8 september 2021
Geschreven door Colinda Groenendijk, remedial teacher

1. Wat is dyslexie?

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Definitie van Stichting Dyslexie Nederland

Dyslexie is een specifieke stoornis in de fonologische verwerking van taal door de hersenen waarbij vaak ook de woordvindig en het verbaal geheugen belemmerd is. Het leidt tot meer of minder ernstige lees- en spellingproblemen en vaak ook tot meer of minder duidelijke problemen bij andere taken waarbij taal een rol speelt, zoals het onthouden van instructies, het leren van losse feiten en het verwerken van spraak in een lawaaiige omgeving.

Werkdefinitie van Tom Braams uit Dyslexie: een complex taalprobleem, p. 57, 58

Kenmerken van dyslexie:

- Het hebben van dyslexie heeft invloed op het gehele functioneren van de leerling.
- Het heeft niets te maken met intelligentie of meertaligheid.
- Het spellen, de woordherkenning en het lezen automatiseert moeizaam of bijna niet.
- Het niveau van woordenschat en leesvaardigheid is doorgaans laag doordat de meeste (niet alle) dyslectische leerlingen niet graag lezen.
- Een dyslect heeft vaak meer tijd nodig om een tekst te kunnen lezen of schrijven.
- Er is vaak (niet altijd) sprake van een automatiseringsprobleem, bijvoorbeeld het leren en onthouden van de tafels van vermenigvuldiging, formules, jaartallen, topografie, woordbenoeming en zinsontleding.

2. Hoe weten wij of een leerling dyslexie heeft?

Dyslexie wordt meestal al vastgesteld op de basisschool. Een leerling die in het bezit is van een dyslexieverklaring nemen wij op in de lijst met leerlingen die remedial teaching (RT) gaan krijgen. Hiertoe is het noodzakelijk dat de ouders van de betreffende leerling bij de aanmelding of zo spoedig mogelijk daarna de dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksverslag bij de administratie afgeven. Wij schrijven een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) voor deze leerling en hij/zij krijgt een gepersonaliseerde dyslexiepas.

Soms heeft de basisschool een dyslectische leerling niet als zodanig herkend. Deze leerling komt dan in de problemen op het voortgezet onderwijs. Om er zeker van te zijn dat wij op het Avicenna College alle dyslectische leerlingen goed in beeld hebben, screenen wij alle nieuw-binnenkomende leerlingen op dyslexie. Dit doen wij als volgt:

- Wij bekijken het onderwijskundig rapport van de basisschool. Als de leerling een normale leesontwikkeling heeft doorgeemaakt, is er geen reden tot nader onderzoek.

- Er is sprake van mogelijke dyslexie als het DLE van technisch lezen onder de 30 ligt. (DLE 30 is het niveau van minimale geletterdheid.) Dit gaat dan gepaard met een relatief hogere DLE op begrijpend lezen. (Een lage woordenschat geeft juist een lage score op begrijpend lezen.) In het profiel is bij dyslecten een oplopende achterstand bij technisch lezen en spelling te zien. Een leerling bij wie dit het geval is, gaan wij nader onderzoeken.
- De remedial teachers nemen een aantal tests af, zowel digitaal, schriftelijk als mondeling. Dit gaat dan om de dyslexietest van het programma Muiswerk op cognitief niveau van de leerling, het PI-dictee en de Brus en Klepel-test. De resultaten van deze tests leggen wij voor aan de psycholoog, tenzij de RT'ers zeker weten dat het niet om dyslexie gaat maar om een ander leerprobleem.
- Als de psycholoog en de RT'ers sterke aanwijzingen hebben gevonden voor dyslexie, wordt de leerling doorverwezen voor psychologisch onderzoek.

Als de psycholoog een leerling op dyslexie gaat onderzoeken, dan moeten de ouders de kosten betalen middels hun zorgverzekering. Krijgen de zij dit niet vergoed, dan betaalt de school de kosten. De psycholoog handelt als volgt:

- Hij komt op school om met de betreffende leerling een uitgebreid diagnostisch gesprek te voeren.
- Vervolgens neemt hij een aantal psychologische testen af. Deze vinden op school of in praktijk van de psycholoog plaats.
- Als de leerling dyslectisch blijkt te zijn, geeft de psycholoog een dyslexieverklaring af.
- Hij schrijft ook een toelichting op de dyslexieverklaring, waarin een verslag staat van het onderzoek en ook handelingsadviezen gegeven worden voor school en thuis.
- De ouders worden nauw bij dit proces betrokken.

De ouders ontvangen een verslag van het onderzoek tijdens een persoonlijk gesprek tussen de betreffende leerling, de ouders, de psycholoog en de remedial teacher. De psychologische test heeft een geldigheid van twee jaar. De dyslexieverklaring blijft altijd geldig. Ook nu zorgen de ouders ervoor dat de RT'er een kopie van de dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksverslag krijgt.

3. Hoe worden dyslectische leerlingen begeleid?

De remedial teachers werken met de volgende uitgangspunten:

- Wij denken in mogelijkheden, niet in beperkingen.
- De leerling werkt vanuit zijn kracht, niet vanuit zijn zwakte.
- Dit principe geven wij de leerling mee vanaf dag 1.
- Wij werken aan het zelfvertrouwen van de leerling.
- Wij werken vanuit de zorgbehoefte van de leerling.
- De vraag die wij hierbij stellen, is: "Wat heb je nodig?"
- Wij werken toe naar zelfredzaamheid van de leerling.

- Ons doel is om de leerling zo min mogelijk hinder te laten ondervinden van het feit dat hij/zij dyslectisch is en hem/haar evenveel kans van slagen te geven als zijn medeleerlingen.

In de eerste twee schooljaren wordt de leerling begeleid door de RT'ers.

Tijdens het eerste jaar werken wij wekelijks met de methode *Dyslexiesleutels* van Marzenka Rolak.

In het tweede jaar kan de begeleiding variëren van een lesuur per week (individueel of in een groepje) tot af en toe een gesprekje en monitoring van de schoolresultaten.

Op grond van wat de RT'ers weten uit het onderzoeksverslag behorend bij de dyslexieverklaring, wat zij zelf waarnemen en wat de behoefte van de leerling is, wordt een plan gemaakt voor de begeleiding. Dit wordt vastgelegd in het OPP (ontwikkelingsperspectiefplan) en aan de ouders voorgelegd aan het begin van het schooljaar.

De hogerejaars leerlingen kunnen naar behoefte gebruik maken van de faciliteiten die RT biedt.

De leerling krijgt een dyslexiepas met daarop vermeld alles wat de psycholoog of orthopedagoog in de dyslexieverklaring belangrijk vond voor de leerling. Op deze pas staan de rechten en de plichten van de leerling vermeld. De leerling zet deze pas in bij toetsen om de docent te laten weten waar hij/zij rekening mee dient te houden.

(Zie bijlage 1 voor tekst dyslexiepas)

De remedial teachers hebben een aantal praktische tips op een rijtje gezet omtrent het helpen van een dyslectische leerling in de klas. (Zie bijlage 2 voor tips en trucs)

Dyslectische leerlingen mogen gebruik maken van het recht om hun toetsen voorgelezen te krijgen en/of op de laptop met spellingcontrole te maken. Dit doet onze school middels het programma Kurzweil. Om dit goed te laten verlopen, zijn een aantal afspraken belangrijk:

1. De docent moet weten of een dyslectische leerling de toets voorgelezen wil hebben en/of op de laptop met spellingcontrole wil maken.
2. De docent heeft de toets als PDF op een USB-stick staan en geeft deze aan de leerling.
3. Elke leerling die gebruik maakt van Kurzweil heeft onderstaande handleiding in zijn/haar bezit, alsmede de docent die de toets aanlevert.
4. Zowel leerling als docent volgt de handleiding op.

NB: De toetsen worden dus NIET langer afgenomen bij de remedial teachers. Slechts bij hoge uitzondering is dit nog mogelijk, na tijdige toezending van de toets en na beoordeling van noodzaak door de remedial teacher.

Handleiding toetsen maken met Kurzweil op de laptop	
1.	Aan het begin van de toetsles haalt de leerling een laptop bij de remedial teacher.
2.	De docent heeft de toets als PDF op een USB-stick staan en geeft deze aan de leerling.
3.	Nu kan de leerling starten met de toets.
4.	De leerling zet de gemaakte toets op de USB-stick en levert deze in bij de docent.
5.	De leerling brengt de laptop met toebehoren terug naar RT.
Handleiding voor de leerling:	
1.	Log in met je eigen account.
2.	Sluit de Kurzweil-stick van RT en de USB-stick van de docent aan.
3.	Dubbelklik op het Kurzweil-icoon op het bureaublad, gebruikersnaam is je eigen voornaam.
4.	Open <i>bestaand bestand</i> aanklikken en vervolgens het 2 ^e icoontje.
5.	Klik in het linkervenster op <i>USB-station (F:)</i> en daar staat je toets in PDF.
6.	Dubbelklik daarop en klik op OK in schermje <i>Paginabereik herkenning</i> .
7.	Wacht tot het klaar is en start dan met luisteren vanaf het begin.
8.	Je toets maak je in Word met spellingcontrole en zet je op de USB-stick van de docent.
9.	Lever de USB-stick met je gemaakte toets in bij je docent.
10.	Breng daarna de laptop met toebehoren terug naar RT.
Voor de juiste taal is dit belangrijk:	
1.	Ga in Kurzweil rechts in het scherm naar <i>Lezen</i> en kies daar voor <i>Automatisch</i> .
2.	Wijzig zo de taal in Word: klik op <i>Controleren</i> en dan op <i>Taal</i> en <i>Taal > Taal</i> .
3.	Klik op <i>Controletaal instellen</i> en klik op de gewenste taal en op <i>OK</i> .

Bij het maken van de toets op de laptop in de klas, is het van belang om te weten dat

- de leerling iets later in de les komt met de laptop;
- de leerling liefst achterin het lokaal geplaatst moet worden, zodat andere leerlingen geen zicht hebben op het scherm;
- de laptop beveiligd is en internet niet toegankelijk is;
- eventuele verloren tijd door het ophalen van de laptop of technische problemen niet van de toetstijd van de leerling af gaat en de leerling recht houdt op 25% tijdverlenging.

Uitleg over Kurzweil en de effecten van het gebruik ervan:

- Kurzweil is het meest geavanceerde softwareprogramma voor dyslecten.
- Kurzweil is voor scannen en lezen, spellen en schrijven, leren en studeren.
- De leerstof wordt door Kurzweil voorgelezen, waardoor het de zwakke technische leesvaardigheid compenseert.
- Kurzweil verbetert de schrijfvaardigheid doordat je het programma kunt laten meespreken tijdens het typen, het een sprekende spellingcorrector heeft en een lerende woordvoorspeller.
- Kurzweil heeft diverse tools om te helpen bij het leren, zoals markeren, samenvatten en mindmappen.
- Alle tools zijn beschikbaar binnen hetzelfde programma.
- Kurzweil kan op school en thuis gebruikt worden.
- Het gebruik van Kurzweil verhoogt het lees- en spellingniveau.
- Het gebruik van Kurzweil verbetert het tekstbegrip.
- Het lezen kost minder inspanning, waardoor de energie in het leren gestoken kan worden.
- De leerling wordt niet lui, maar leert juist beter.
- De leerling functioneert op zijn/haar eigen cognitieve niveau.
- Het gebruik van Kurzweil vergroot de zelfstandigheid van de leerling.
- Het gebruik van Kurzweil verhoogt de motivatie en het zelfvertrouwen.
- Het brengt tijdwinst en veel gebruiksgemak voor de dyslectische leerling.

Elke dyslectische leerling kan op school gebruik maken van het programma Kurzweil. Het wordt ingezet als de leerling daar behoefte aan heeft. De leerling krijgt dan eerst een cursus "Omgaan met Kurzweil" van de RT'ers.

Niet elke dyslect is hetzelfde. Wij kijken goed naar wat de leerling nodig heeft. Voor ernstig dyslectische leerlingen kunnen wij Dedicon schoolboeken bestellen. Dit zijn cd-roms die in Kurzweil de lesboeken voorlezen aan de leerling. School betaalt hiervoor de kosten. De leerling heeft een eigen laptop nodig met cd-lade (kosten voor de ouders) en een Kurzweil USB-stick, die middels een contract in bruikleen gegeven wordt door de school.

(Zie bijlage 3: CONTRACT VOOR BRUIKLEEN VAN USB-STICK KURZWEIL 3000)

4. Hoe blijven de ouders op de hoogte?

Tijdens de ouderavond voor de eerstejaars organiseren de RT'ers een bijeenkomst voor ouders van dyslectische leerlingen. Op deze bijeenkomst krijgen zij uitleg over wat dyslexie is, wat wij daar op het Avicenna College mee doen, informatie over handige websites en hulpmiddelen en adviezen over hoe ze hun kind kunnen helpen. Ouders krijgen dan ook ruimschoots de gelegenheid om vragen te stellen.

Tijdens deze avond krijgen de ouders ook het OPP van hun kind te zien. Dit kunnen zij met de RT'er rustig doornemen en ondertekenen voor accoord. Desgewenst krijgen zij een kopie mee naar huis. Aan het eind van periode 1 wordt het OPP geevalueerd en bespreekt de mentor dit tijdens de rapportavond met de ouders. Aan het eind van periode 3 volgt de eindevaluatie waarvan de ouders ook op de hoogte worden gebracht. Met de tweedejaars leerlingen evalueren de RT'ers het OPP in februari. De eindevaluatie krijgen de ouders ook te zien. Indien de ouders dit wensen, is er altijd de mogelijkheid tot een persoonlijk gesprek met de RT'er van hun kind. Ouders kunnen hiervoor contact opnemen met de mentor, waarna de RT'er contact zal leggen met de ouders.

5. Op welke wijze legt een kandidaat met een dyslexieverklaring het school- en eindexamen af?

“Dyslectische kandidaten

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij dyslectische kandidaten is een deskundigenverklaring nodig op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO.

Toegestaan is:

- verklanking (voorlezen van teksten)
- maximaal 30 minuten tijdverlenging
- gebruik van de computer als schrijfgerei, waarbij voor dyslectici de spellingscontrole mag worden gebruikt. Bij gebruik van de computer ziet de school erop toe dat de leerling geen toegang heeft tot hulpmiddelen die niet zijn toegestaan. (.....)

Niet toegestaan is

- digitaal woordenboek
- spellingkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen
- een andere beoordeling van examenonderdelen (met name spelling)

Voor de beoordeling van spelling gelden voor alle kandidaten dezelfde regels. Er is dus geen sprake van een verminderde aftrek voor dyslectische kandidaten of van het niet meetellen van 'typische dyslexiefouten'. Dit geldt ook voor het schoolexamen.

Spraaksynthesoftware kan veel mogelijkheden bieden die bij centrale examens **niet** zijn toegestaan, bijvoorbeeld een digitaal woordenboek. De school dient erop toe te zien dat verboden zaken niet worden gebruikt. Dat geldt ook voor verbinding van de computer met de buitenwereld via internet of

e-mail.”

Bron: Kandidaten met een beperking | centrale examens en rekentoets vo 2019 Versie februari 2019

Voor alle vakken is er verklanking beschikbaar middels het voorleesprogramma Kurzweil, behalve voor Turks en Arabisch. Deze vakken zullen worden voorgelezen door een native speaker die de leerling geen les geeft.

6. Hoe wordt het schriftelijk werk van een dyslectische leerling beoordeeld en wat zijn de afspraken hierover?

In het algemeen geldt de volgende regel:

Spelfouten worden niet meegerekend als de spelling van het woord niet relevant is.

Daarnaast geldt het volgende beleid:

Dyslexieafspraken van de talensecties:

1. Fonetisch geschreven woorden worden goed gerekend.
2. Grammatica dient correct te zijn.
3. Er is de mogelijkheid tot het afnemen van mondelinge overhoringen. Het kan hierbij gaan om woorden, zinnen of een gesprek om de mondelinge vaardigheid te toetsen.
4. De leerling krijgt 25% extra tijd voor het maken van toetsen.
5. De toetsen hebben lettertype Arial 12 en simplific Arabic 14 voor Arabisch.
6. De methodes hebben de mogelijkheid om de teksten te beluisteren.
7. Het gebruik van spellingkaarten, grammaticakaarten en stappenplannen in de lessen en bij de toetsen is toegestaan gedurende de eerste twee leerjaren. Dit helpt de dyslectische leerling zich de regels eigen te maken, zodat hij/zij die uiteindelijk zoveel mogelijk kent en toe kan passen. In de hogere klassen zijn ze niet meer toegestaan, evenals op het examen.
8. Een dyslectische leerling mag toetsen op de computer maken met spellingcontrole. Dit is ook toegestaan op het examen.

Voor Nederlands geldt de volgende algemene beoordeling voor de compensatie van spelfouten (aangegeven wordt welk percentage spelfouten niet wordt meegerekend bij de vaststelling van het cijfer; dit betreft NIET de beoordeling van toetsen spelling (bv. dictees)):

	1	2	3	4	5	6
VMBO-BB	100%	75%	50%	0%		
VMBO-KB	100%	50%	25%	0%		
VMBO-GT	50%	25%	0%	0%		
H/V	20%	10%	0%	0%	0%	(0%)

Dit kan alleen gelden voor toetsen die niet meetellen voor het SE / CSE.

7. Is er vrijstelling voor een moderne vreemde taal mogelijk voor een dyslectische leerling?

Ja, dit is in bepaalde gevallen mogelijk. De regels hieromtrent zijn weergegeven in dit schema.

Niveau	Leerjaar	Taal	Regel
VMBO/HAVO/VWO	alle	Nederlands	geen vrijstelling
VMBO/HAVO/VWO	alle	Engels	geen vrijstelling
VMBO	1e en 2e	Frans/Duits	moet één van de twee talen volgen er is ontheffing mogelijk voor beide talen, wanneer een leerling Spaans, Arabisch of Turks volgt of bij leerlingen die in het buitenland onderwijs hebben gehad en daar te weinig Duits of Frans hebben gehad
VMBO	bovenbouw	Frans/Duits	veel keuzevrijheid, talen kunnen vermeden worden
HAVO/VWO	1e, 2e en 3e	Frans/Duits	geen vrijstelling; school kan wel zelf invulling geven aan het onderwijs Er is ontheffing mogelijk voor één van de twee talen, wanneer een leerling Spaans, Arabisch, Russisch, Italiaans of Turks volgt of bij leerlingen die in het buitenland onderwijs hebben gehad en daar te weinig Duits of Frans hebben gehad
HAVO	bovenbouw	Frans/Duits	geen, als ze geen Cultuur en Maatschappij kiezen
VWO	bovenbouw	Frans/Duits	moet een moderne 2e taal volgen Dit kan in plaats van Frans of Duits ook Spaans, Italiaans, Russisch, Arabisch, Turks of Fries zijn. Leerlingen kunnen ontheffing hiervan krijgen als zij een (zintuiglijke)stoornis hebben die betrekking heeft op taal, een andere moedertaal hebben dan Nederlands of Fries of ze zo slecht presteren dat dit een succesvolle afronding van de opleiding in de weg staat (in het profiel Natuur- en Gezondheid of Natuur- en Techniek).

Bron: www.expertisecentrum-dyslexie.nl/vo-voortgezet-onderwijs/vrijstelling-compensatie-dispensatie

Voorzijde dyslexiepas:

Dyslexiepas schooljaar

Naam:

Klas:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of het spellen op woordniveau.

Wat kunnen docent en RT'er doen?

Mogelijke tekst:

- Indien mogelijk mondeling overhoren i.p.v. schriftelijk.
- Zorgen voor een duidelijke lay-out van leerstof en toetsen.
- Aantal taken reduceren/minder stof bij toetsen (dit is toegestaan).
- Samenvatting van de les (uitleg/aantekeningen) meegeven.
- Spelfouten niet meerekenen als de spelling van het woord niet relevant is.
- Geen onvoorbereide leesbeurt geven.
- Extra tijd verlenen bij schriftelijke overhoringen, proefwerken en examens. Richtlijn voor extra tijd is 25% van de totale duur van de toets.
- Toestaan van regelkaarten.

Achterzijde dyslexiepas:

Wat kan de leerling zelf doen?

- Huiswerk in je agenda schrijven. Laat dit controleren door je docent.
- Vooruit kijken en plannen (agenda gebruiken).
- Op tijd beginnen met het maken en leren van huiswerk en toetsen.
- Het maak- en leerwerk afwisselen en/of verspreiden over meerdere dagen.
- Aantekeningen en schema's maken tijdens het huiswerk.
- Onbekende woorden opzoeken in je woordenboek.
- Pauzes nemen en goed voor jezelf zorgen (voldoende slaap/rust, regelmatig eten en ontspannen).

Tips voor talendocenten om dyslectische leerlingen te helpen

- *Woordjes leren*
  - Leer een goede strategie aan. Woordjes leren gaat niet vanzelf goed.
  - Laat de geleerde woordjes gebruiken in mondelinge oefeningen.
  - Computerprogramma's: www.wrts.nl, www.quizlet.com
  - Begin tijdig met het laten leren van de woordenlijsten voor het examen. Dit verkleint de examenbelasting, en bovendien zijn het voor leerlingen relevante woorden.

- *Grammatica*
  - Leg uitgebreid uit en geef veel voorbeelden.
  - Herhaal veel en vaak.
  - Verhelder uitleg met behulp van schema's, pijlen, ezelsbruggetjes. Gebruik verschillende kleuren op het bord.
  - Train en herhaal de basisgrammatica vanaf het begin.

- *Lezen*
  - Laat leerlingen meelesen met een cd. Voor dyslectische leerlingen vergemakkelijkt dit het lezen. Bovendien leren ze gelijk de uitspraak.
  - Schaf bij leesboekjes ook een cd aan en gebruik deze in de les. Het horen versterkt het lezen.
  - Oefen tekstbegrip in de lessen.

- *Spelling*
  - Sta hulpmiddelen toe: spellingcontrole, softwaregebruik, zo nodig mondelinge overhoringen.
  - Reken spelfouten niet te zwaar aan.

- *Toetsen*
  - Toets de stof zoals de leerling het geleerd heeft.
  - Geef zo nodig extra tijd (bij luistertoetsen verlengde luisterpauze).

Tips om de dyslectische leerling met kleine aanpassingen te helpen

Tijdens de les

1. Verstrek belangrijk werk altijd op papier en zorg voor een overzichtelijke lay-out.
2. Maak een kopie van de dyslexiepas: Wat zijn de rechten, wat zijn de plichten?
3. Houd bij de voorbereiding van de les rekening met de dyslectici:
  - begin met het vaststellen van lesdoelen, liefst op het bord.
  - koppel de lesdoelen aan het geheel van de lesstof: wat hebben we gedaan, wat gaan we nog doen?
  - geef aan op het bord welke activiteiten er zullen plaatsvinden.
  - bedenk van te voren welke materialen de dyslecticus nodig heeft.
  - plan regelmatig tijd in voor een gesprekje van enkele minuutjes tussendoor.
4. Laat leerlingen eerder met de stof kennismaken, bijvoorbeeld door hen thuis de tekst alvast door te laten lezen.
5. Vermijd de situatie dat de leerlingen fouten leren:
  - controleer regelmatig werkboeken en schriften.
  - geef voldoende tijd bij het nakijken of werk met antwoordenbladen (soms kunnen de leerlingen hun eigen handschrift niet lezen of zijn de antwoorden ongestructureerd opgeschreven).
  - als de dyslecticus moeite heeft met aantekeningen maken, laat de leerling kopieën maken van aantekeningen klasgenoot of deel zelf aantekeningen uit.
6. Gebruik duidelijke taal
  - leg nieuwe termen uit
  - geef concrete voorbeelden
  - praat niet te snel
  - houd de instructie kort en controleer of de instructie begrepen is.
7. Kies ook voor werkvormen waarbij de dyslecticus zijn sterke kanten kan laten zien:
  - onderwijsleergesprek
  - werken in groepen, waarbij de dyslecticus kan samenwerken met goede lezers en spellers.

Aan het einde van de les of na het afronden van een taak

1. Straal als docent positieve verwachtingen uit.
2. Geef feedback over huiswerk, s.o.'s en repetities.
2. Benoem wat goed gaat: kijk naar inspanning, proces en resultaat.
3. Geef aan wat beter kan.
4. Bespreek samen met de leerling hoe het beter kan.
5. Leg het probleem in de taak, niet in de leerling. Benadruk niet de fout die de leerling heeft gemaakt, maar kom nog eens terug op de aanpak die hij had moeten toepassen.

Aandachtspunten bij het opgeven van het huiswerk

1. Zorg voor rust.
2. Geef het huiswerk ruim op tijd voor het einde van de les op.
3. Geef pas mondeling toelichting na het overschrijven.
4. Controleer of de leerlingen snappen wat ze moeten doen en hoe.
5. Geef geen grote hoeveelheden huiswerk in een keer op: verdeel de stof in kleine stukken en bouw voldoende herhaling in.
6. Laat het liefst leerlingen een deel van de les gebruiken om huiswerk te maken.
7. Controleer regelmatig de agenda van de dyslecticus.

Checklist

- Zet extra uitleg op papier
- Controleer of de opdracht is begrepen
- Geef leerlingen handreikingen hoe het beste te leren
- Leer een leerling technieken om zichzelf te controleren
- Geef bij de methode behorende software
- Zet huiswerk op het bord
- Geef hulp bij planning en maken van het huiswerk
- Geef aan wat de leerling wel en niet goed doet
- Vergelijk de leerling niet met zijn klasgenoten
- Beoordeel het resultaat, niet de spelling
- Overhoor niet alleen schriftelijk
- Geef de goede antwoorden schriftelijk
- Geef indien nodig vergrote teksten
- Geef extra tijd voor proefwerken
- Zorg voor een goede overzichtelijke lay-out
- Spreek onvoldoende gemaakte repetities door
- Schematiseer de lesstof zoveel mogelijk op het bord
- Geen schriftelijke overhoringen dicteren
- Gebruik van regel- of strategiekaartjes in de les
- Gebruik van regel- of strategiekaartjes bij overhoringen

**CONTRACT VOOR BRUIKLEEN VAN USB-STICK KURZWEIL 3000, WELKE
EIGENDOM IS VAN HET AVICENNA COLLEGE**

Ondergetekende verklaart de USB-stick van Kurzweil 3000 in goede staat te hebben ontvangen. Ondergetekende weet dat deze in bruikleen is gegeven voor thuisgebruik door het Avicenna College. Ondergetekende weet dat bij verlies of beschadiging van de USB-stick van Kurzweil 3000 een bedrag van 500 euro aan het Avicenna College betaald dient te worden. Dit bedrag staat gelijk aan de door school gemaakte kosten voor de aanschaf van de USB-stick.

Datum ondertekening:

Ouder/verzorger van
leerling .....

Remedial teacher
.....